

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIV, broj 12

27. ožujka 2014.

cijena 200 Ft

Tjedan hrvatskoga jezika u Serdahelu

Foto: Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan”

Komentar

Dan Saveza iz novinarskoga kuta

Državni kulturni i gastronomski dan Saveza Hrvata u Mađarskoj, protkan djelomično i političko-kampanjskom namjerom Hrvatske državne samouprave, što reći, nije preveć mobilizirao, niti zdrmao stanovništvo ove regije, a i Petrovo Selo ne preveć. Tako da nam je lako i po tom konstatirati da Hrvati u zapadnom dijelu orsaga još pred dvimi tajedni parlamentarnih izborov ne daju se lako «nagovoriti». Zaman su se na jedan dan doselili u Petrovo Selo minule subote svi važni zastupnici, najpoznatiji obrazi našega hrvatskoga žitka iz svih naših regijov, očigledan je bio nedostatak samih Gradišćanskih Hrvatov s ovoga velikoga spravišća. Ako je negdo dovoljno hrabar pokuknuti iza kulise hrvatske povijesti na tlu ovoga orsaga, i ako kani uopće, najt će brojne nepravdičnosti, različita poglavlja zbantovanja, nesporazume, ke diboko u sebi nosi većina svisnih Hrvatov u ovom dijelu zapadne Ugarske. Morebit i zato je bilo nime složnosti u nedolasku ove subote, ali svi mi, ki smo diozimalni na programi, dali smo jednostavno preskočiti te činjenice, i znatiželjno smo se obrnuli prvenstveno gastronomskom otpodnevju. Prizoru perkelta u konderu, raspetoga šarana, pečenoga mesa ali graha, skuhanoga u baranjskom loncu uz oganj – ovomu kulinarskom raskošu, gdo bi se mogao suprotstaviti?! Uz dobro jilo je pasala i dobra kapljica, a toga dana nigdor se nije škrtario, svi su imali nešto za ponuditi. Folklor, glazba i dičji izvodjači su svenek ti elementi srićnoga spoja, s kimi je lako vabiti mnoštvo, tako da se je pri toj programskoj točki i napunila velika dvorana Doma, a nisu izostavljene ni lipe riči, prilikom desete obljetnice dvojezičnosti u našoj školi. Za vičerom u mjesnoj kapeli su se Hrvati i pomolili, a za večernje druženje je ostalo najmanje vrmena, kad su još silni kilometari dočekali putnike onu noć. Kako je to kasnije komentirano s vrhunskoga hrvatskoga gledišća, Petrovo Selo je vik bilo jedan od hrvatskih centrov u Ugarskoj, a za ti jedan dan postalo i središće svih Hrvatov ki su doputovali iz Bačke, Podravine, Baranje, Budimpešte i Zalske županije. Jedno je sigurno, gladni i žedni se nisu vrnuli domom, a svi ti, ki se pozivu nisu odazvali, prvenstveno iz naše regije, moru biti nesrićni i zavidni, jer ni blizu ne znaju, što su propustili!

-Tiho-

Poštovani čitatelji, vjerovali ili ne, u matičnoj domovini, Republici Hrvatskoj, hrvatski građani do sada ni kroz jedno javno glasilo, tiskano ili elektronsko nisu se mogli obavijestiti o nastupajućim parlamentarnim izborima u Mađarskoj i Hrvatskoj državnoj listi. Oprostite ipak se nešto malo „progovorilo” o spomenutom 3. ožujka u emisiji Glas Hrvatske, Na valovima starog kraja.

Ne piše se, ne govori, ni riječju ni slikom, ni o registraciji, ni načinima registracije u hrvatski birački popis, ni o Hrvatskoj državnoj listi, što znači registracija pod A, a što pod B, o pitanju što za hrvatsku zajednicu znači punopravno zastupništvo u Mađarskom parlamentu, a što donosi funkcija «glasnogovornika», o sastavu i imenima kandidata Hrvatske državne liste.

„Kako bi se ostvario «optimalan» postotak izlaznosti na izbore, treba se i u nastupajućim danima dobro potruditi. Trebalo bi napokon više saznati što to znači glasnogovorništvo, punopravno zastupništvo i što će činiti predstavnik Hrvata u nastupajućih pet godina u Mađarskom parlamentu, kome i kako će odgovarati, i tko će ga pozivati na odgovornost... Zaboga, nisu svi Hrvati pravno ni politički upućeni... Dapače...”

Tjednima u predizbornim tjednima se ne spominju nastupajući parlamentarni izbori i jedva ima poticanja potencijalnih birača. Znamo kako se pod B upisalo 1630 građana koji žele glasovati na Hrvatsku državnu listu. Ako i jedan od njih glasuje ZA, i to je dovoljno da kao glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj svoje mjesto u Mađarskom parlamentu nakon izbora 6. siječnja zauzme gospodin Mišo Hepp. Kako bi

se ostvario «optimalan» postotak izlaznosti na izbore, treba se i u nastupajućim danima dobro potruditi. Trebalo bi napokon više saznati što to znači glasnogovorništvo, punopravno zastupništvo i što će činiti predstavnik Hrvata u nastupajućih pet godina u Mađarskom parlamentu, kome i kako će odgovarati, i tko će ga pozivati na odgovornost... Zaboga, nisu svi Hrvati pravno ni politički upućeni... Dapače...

Ovih je dana zamjenik premijera Mađarske Zsolt Semjén kazao kako je «pasja dužnost» medijima državnim javnim servisima dati vijest o cjelokupnom mađarstvu. Kazao je to ističući ulogu medija na mađarskom jeziku izvan državnih granica Mađarske, njihovu suradnju i umreženost s mađarskim javnim servisima. Tako zamjenik mađarskog premijera pred parlamentarne izbore medijskim djelatnicima u Mađarskoj i medijima prekograničnih Mađara poručuje neka vijest ima načine i principom istoga tretmana na javnim servisima, bude integralni dio javnih vijesti, i neka se vijest donosi iz svih segmenata života zajednice, politike, kulture, prognoze vremena...

Dodala bih, u predizbornoj parlamentarnoj kampanji, kada Hrvati nakon x godina imaju mogućnost????!!!, neka naglasak bude na Hrvatskoj državnoj listi i

nastupajućim parlamentarnim izborima.

Javno mnijenje u matičnoj domovini i ne zna kako Hrvati u Mađarskoj početkom travnja glasuju na parlamentarnim izborima za Hrvatsku državnu listu. Nažalost, i hrvatsko javno mnijenje u Mađarskoj zbuñeno je i jedva zna ponešto, u što sam se uvjerila još jednom u Petrovom Selu. Pa i među onima koji su se registrirali pod B.

Branka Pavić Blažetin

PEČUH – U Hrvatskoj školi Miroslava Krležje 3. veljače gostuje hrvatska književnica Ivana Šojat Kuči. Priredba, književna tribina priređuje se u suradnji Knjižnice Csorba Győző i Hrvatske škole Miroslava Krležje, a počinje u 17 sati. Poznata osječka književnica predstaviti će svoj roman Unterstadt po kojem je postavljena i kazališna predstava u osječkom Hrvatskome narodnom kazalištu. Roman Unterstadt (Fraktura, 2009) bio je među najboljim naslovima 2009. godine. Pripovijest o četiri naraštaja obitelji iz osječčkoga Donjega grada – naslovnoga ‘Unterstadta’ – kroz čije se sudbine prelama ‘velika povijest’ dvadesetoga stoljeća, povijest ratova, osvajačkih pohoda i totalitarnih sustava. Roman „Unterstadt” pripovijeda priču građanske obitelji njemačkih korijena u Osijeku od početka do kraja dvadesetoga stoljeća kroz sudbine četiriju naraštaja žena: prabake, bake, majke i kćeri, gdje se isprepleću njihove propale iluzije, odgoj djece te povijesni događaji koji ih nemilice šibaju.

PEČUH – U crkvi Svete Elizabete u pečuškom Kertvarošu, u organizaciji koja se ostvaruje u suradnji Hrvatske vjerske zajednice kertvaroške crkve i kukinjske Hrvatske samouprave, 30. ožujka, s početkom u 16 sati održava se redovita mjesečna sveta misa na hrvatskom jeziku, koju će predvoditi svećenik Gabrijel Barić. Ovoga puta to je korizmena misa. Njoj slijedi koncert korizmenih pjesama u izvedbi Ženskoga pjevačkog zbora Snaše iz Pogana, a potom izložba dječjih crteža Crkva u mom selu, koju će otvoriti svećenik spomenute župe Franjo Pavleković.

Aktualno

300 milijuna državnim narodnosnim samoupravama

Hrvatskoj državnoj samoupravi 21,2 milijuna forinti za izbornu kampanju

Odlukom Državnog izbornog povjerenstva (NVB) umalo 300 milijuna forinti dodijeljeno je državnim narodnosnim samoupravama za izbornu kampanju. Točnije 298,5 milijuna forinti iz središnjega državnog proračuna donosi u svojoj odluci obznanjenoj 11. ožujka Državno izborno povjerenstvo.

Državno izborno povjerenstvo svotu namijenjenu za kampanju državnih narodnosnih samouprava podijelilo je na ovaj način: jednu trećinu od 300 milijuna, u istim omjerima, podijelilo je među 13 državnih narodnosnih samouprava, a preostale dvije trećine podijeljeno je temeljem broja upisanih glasača u narodnosne biračke popise, sa stanjem od 5. ožujka, dan nakon isteka roka za prijave državnih lista za parlamentarne izbore 6. travnja.

Najveću proračunsku potporu dobila je Romska državna samouprava, nešto više od 101 milijun forinti, a najmanje su dobili Bugari, 8,4 milijuna forinti.

Grci su dobili 8,8, Poljaci 8,7, Nijemci 69, Armeni 8,8 milijuna, Rumunji 12,8, Rusini 12,2, Srbi 10,2, Slovaci 16,9, Slovenci 9,5, Ukrajinci 10,3 milijuna forinti za izbornu kampanju.

Hrvatska državna samouprava kao postavljač Hrvatske državne liste, za svoju kampanju dobila je 21,2 milijuna forinti.

Dana 5. ožujka Državno izborno povjerenstvo utvrdilo je broj birača u narodnosnim biračkim popisima. Toga je dana 18 550 birača bilo upisano u narodnosne biračke popise. Temeljem toga broja utvrđena je i potpora za izbornu kampanju državnim narodnosnim

samoupravama. To ne znači kako se birači nisu i poslije toga datuma mogli upisati i mogli se upisivati, do 21. ožujka, u našem slučaju u hrvatski birači popis kako bi temeljem zakonskih propisa ostvarili pravo glasovanja na parlamentarnim izborima 6. travnja 2014., glasujući na Hrvatsku državnu listu. Dana 5.

ožujka u hrvatskome biračkom popisu bilo je 1 269 upisanih birača. Roma je bilo 8 734, Nijemaca 5 728, Slovaka 862, Rumunja 486, Rusina 424, Ukrajinaca 245, Srba 238, Slovenaca 172, Grka 113, Armena 109, Poljaka 102, Bugara 68.

Branka Pavić Blažetin

Godišnja skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj, 17. svibnja u Pečuhu

Dana 22. ožujka u sklopu programa i događanja Državnoga kulturnog i gastronomskog dana, u organizaciji Saveza Hrvata u Mađarskoj, u petrovoselskom domu kulture sjednicu je imalo Predsjedništvo Saveza Hrvata u Mađarskoj. Njoj je nazočilo sedam članova osmočlanog Predsjedništva, nenazočan je bio Jozo Solga. Otvarajući sjednicu, predsjednik Joso Ostrogonac otvorio je raspravu na prvu točku dnevnog reda. Naime Savezovo je Predsjedništvo trebalo donijeti odluku o aktima oko formiranja Saveza kao Društva od javnog interesa po odredbama

novoga Građanskog zakonika. Spomenuti organizacijski oblik potreban je ako ga prihvati Skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj, i kod nadležnih organa ga prijavi zaključno s 31. svibnjem 2014. godine. Stoga što prije treba u skladu sa zakonskim okvirima osigurati uvjete za funkcioniranje Saveza kao društva od javnog interesa, nužne promjene unijeti u Savezov Statut što ga s nastalim promjenama treba prihvatiti Savezovo najviše tijelo, a to je Skupština. Predsjedništvo je odlukom odredilo datum sazivanja Skupštine Saveza Hrvata u Mađarskoj: 17. svibnja u

Pečuhu u Hrvatskoj školi Miroslava Krleže. Nije se detaljnije raspravljalo o dnevnom redu spomenute sjednice Skupštine, uz potrebu predočavanja članstvu financijskog izvješća i izvješća o radu, te prihvaćanje promjena Statuta. Predsjednik Savez spomenuo je nastupajuće jesenske narodnosne izbore i potrebu skupštinskog određivanja načela po kojima će Savez kandidirati nekoga za kandidata svojih mjesnih, regionalnih i državnih lista. Predsjednik Ostrogonac naznačio je kako će vjerojatno nakon spomenute sjednice Savez pred robove jesenskih narodnosnih izbora morati sazvati još jednu izvanrednu sjednicu. Čulo se sa strane nekih nazočnih da bi Skupština mogla ovlastiti Savezovo Predsjedništvo kako bi ono donosilo odluke oko nastupajućih jesenskih izbora. Bilo bi to, po mišljenju vaše urednice, sužavanje mogućnosti izbora i utjecaja članstva Saveza na imenik Savezovih lista na mjesnim, regionalnim i državnoj razini. Pogotovo je ovdje bitan sastav i budući imenik Savezove liste s imenima kandidata za Skupštinu budućeg saziva Hrvatske državne samouprave.

- hg -

OBAVIJEST

Savez Hrvata u Mađarskoj, i putem Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, obavješćuje svoje članstvo i skreću mu pozornost na nadolazeću godišnju skupštinu Saveza Hrvata u Mađarskoj, koja će odlukom Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj, donesenom na sjednici održanoj 22. ožujka u Petrovom Selu, biti 17. svibnja u Pečuhu u Hrvatskoj školi Miroslava Krleže.

IZBORI – Forum HDS-a u Petrovom Selu

Hrvatski izborni skup – Forum Hrvatske državne samouprave

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, postavljča Hrvatske državne liste na parlamentarnim izborima, koji će biti provedeni 6. travnja, 22. ožujka u petrovošelskom domu kulture priređen je Hrvatski izborni skup. Organiziran je Forum kandidata za parlamentarne izbore 2014. godine. Forum je vodila i razgovarala s kandidatima Hrvatske državne liste – Mišom Heppom, Ivanom Guganom, Stjepanom Blažetinom, Josom Ostrogoncem, Jozom Solgom, Angelom Šokac Marković, dr. Jožom Takačem, Andrijom Handlerom i Jelicom Pašić Draško – glavna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin. Izbornom skupu odazvao se mali broj zainteresiranih, a forum i skup tekao je usporedno s događanjima priređenim toga dana također u Petrovom Selu, u organizaciji Saveza Hrvata u Mađarskoj, s događanjima Državnoga kulturnog i gastronomskog dana.

Do 16 sati 21. ožujka građani Mađarske koji su željeli ostvariti svoje pravo glasa na parlamentarnim izborima glasovanjem za Hrvatsku državnu listu trebali su tražiti upis u hrvatski birački popis popunjavanjem danog obrasca. Prekriživši kvadratić „horvát” u točki „A”, naznačili su kako traže upis na birački popis Hrvata u Mađarskoj. Taj je dio upisa stalan do jesenskih narodnosnih izbora. Time ostvarujete pravo sudjelovanja na izborima zastupnika hrvatskih narodnosnih samouprava, na mjesnoj, teritorijalnoj i državnoj razini.

Ako ste željeli na parlamentarnim izborima glasovati na Hrvatsku državnu listu, to ste trebali naznačiti najkasnije do 16 sati 21. ožujka, u točki „B”, kako bi vaša molba vrijedila i za parlamentarne izbore.

Premda je u svom pozivu HDS, postavljča Hrvatske državne liste, pozivajući glasače, naglasio kako će Hrvati 2014. godine prvi put imati mogućnost izabrati hrvatskog zastupnika u Mađarski parlament, po riječima voditelja liste Miše Heppa on je razočaran slabim odazivom upisa glasača u hrvatski birački popis, i njihovom „vjernošću” stranačkim listama, na što se mnogi pozivaju opravdavajući svoj neodaziv, jer ako glasuju za Hrvatsku državnu listu, ne mogu glasovati za stranačke liste.

Kandidati Hrvatske državne liste, liste Hrvatske državne samouprave na parlamentarnim izborima 6. travnja, listu predvodi Mišo Hepp

Uz Hrvatsku državnu listu možete glasovati na pojedinačne kandidate u svom izbornom okrugu, ali nema mogućnosti da birate stranačku listu. Ona osoba koja se već registrirala, na mjesnim izborima u jesen to ne treba učiniti ponovno jer može glasovati na mjesnu, županijsku i Državnu hrvatsku listu. Hrvati u Mađarskoj, sada je već vidljivo, imat će tek „glasnogovornika” (parlamentarnog zastupnika) sa svim pravima, osim prava glasovanja. Kazuje se kako će imati pravo biti član Odbora, a u Odboru za narodnosti će moći i glasovati i tako biti sudionikom odluka koje utječu na život hrvatske zajednice u Mađarskoj. Pri tome se smetnulo s uma kako institucija parlamentarne demokracije živi i ostvaruje se tek kroz pravo glasa, temeljem parlamentarne demokracije, bez njega si, kako bi rekao, pjesnik „bez imena”.

Forumu HDS-a nazočili su svi kandidati Hrvatske državne liste i dojam je vaše urednice kako je većina njih razočarana odazivom i političkom aktivnošću Hrvata u Mađarskoj, pokazanoj pri parlamentarnim izborima. Kritizirala se zakonska norma i ravnodušnost narodnosnih zajednica pri njezinu donošenju, ali se čulo kako se pisalo i predlagalo, «interpeliralo», ali prijedlozi nisu prihvaćeni. Pozivalo se na primjere iz susjednih zemalja koje su na otmjen način riješile parlamentarno zastupstvo Mađara u svojim vrhovnim zakonodavnim tijelima, pa tako i Republika Hrvatska. Ali se u više navrata ukazalo na političku

pasivnost, ravnodušnost, zanemarivanje i sveukupno odbijanje hrvatskoga pučanstva u zapadnoj Ugarskoj i Zalskoj županiji, te Budimpešti glede registracije u hrvatski birački popis kako bi ostvarili pravo glasovanja na Hrvatsku državnu listu. Govorilo se i procjenjivalo kako će se sadašnji broj upisanih narodnosnih birača za jesenske narodnosne izbore kada će se birati zastupnici mjesnih, županijskih i državne hrvatske samouprave, i upetroustručiti.

Saznali smo kako je najveći broj upisanih hrvatskih birača za parlamentarne izbore (temeljem imenika koji je HDS dobio zaključno s datumom od 17. veljače) iz dviju hrvatskih regija iz Podravine i Baranje, te kako će konačni imenik HDS dobiti ovih dana. Na imeniku se nalazi veoma mali broj takozvanih «hrvatskih intelektualaca», «dužnosnika» i onih osoba koje su godinama bile dužnosnici a neki i na kruhu «hrvatske priče u Mađarskoj». Prevladavaju uglavnom birači sa sela. Kandidati Hrvatske državne liste prigovorili su nedostatak foruma i zakašnjelu kampanju HDS-a, koja nije još gotova. Naime do 6. travnja, još nepuna dva tjedna trebalo bi privoljeti upisane u hrvatski birački popis, svakoga pojedinačno jer i o tome ovisi uspješnost i legitimnost hrvatskoga glasnogovornika u Mađarskom parlamentu, čije ime već danas znamo, to je Mišo Hepp, sadašnji predsjednik HDS-a i prvi na Hrvatskoj državnoj listi.

Podaci Nacionalnog izbornog ureda o broju upisanih birača (osoba) u narodnosnim biračkim popisima

Broj birača u narodnosnim biračkim popisima za parlamentarne izbore 2014. godine, 23. ožujka 2014. (osoba)

Narodnost	Broj uvedenih u birački popis
Bugarin	106
Grk	138
Hrvat	1630
Poljak	134
Nijemac	15 389
Armenac	188
Rom	19 857
Rumunj	649
Rusin	611
Srbin	343
Slovak	1319
Slovenac	199
Ukrajinc	509

Datum posljednje promjene: 24. 03. 2014.

Santovo

Obilježeni Dani hrvatskoga jezika 2014

Školsko natjecanje u kazivanju stihova i proze

Dio sudionika

Dani hrvatskoga jezika u Hrvatskoj slave se od 1991. godine, a u spomen na Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskoga jezika, objavljenu u zagrebačkom «Telegramu» 17. ožujka 1967. godine. Odlukom Hrvatskog sabora iz 1997. godine, obilježavaju se 11–17. ožujka prigodnim priredbama, predavanjima, natjecanjima...

Osim u spomen na Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskoga jezika, ovogodišnji Dani hrvatskoga jezika u Santovu održavaju se u znaku dviju mjesnih obljetnica. U spomen na 115. obljetnicu napuštanja katoličke vjere i prijelaza u pravoslavlje gotovo polovine santovačkih Hrvata-Šokaca (12. ožujka 1899) zbog grubog krnjenja stečenih jezičnih prava u crkvi, te u povodu 30. obljetnice smrti Stjepana Velina (24. ožujka 1984), istaknutoga hrvatskog rodoljuba, pedagoga, istraživača naše prošlosti i nematerijalne kulturne baštine, utemeljitelja i prvog ravnatelja santovačke Hrvatske škole.

Dani hrvatskoga jezika obilježavaju se skromno, ali dostojanstveno, raznim kulturnim i vjerskim priredbama pozivajući na očuvanje, njegovanje hrvatskoga jezika, poradi jačanja nacionalne svijesti. Na poticaj Hrvatske samouprave niz ovogodišnjih priredaba otvoren je predstavom pečuškoga Hrvatskog kazališta koje je 28. veljače u mjesnom domu kulture prikazalo pučki igrokaz «Svijest» Antuna Karagića. U suradnji s hrvatskom crkveno-vjerskom zajednicom u okviru trodnevne duhovne pripreve za Uskrs, održane 11–13. ožujka, služena je misa s nakanom za očuvanje katoličke vjere i materinskoga hrvatskog jezika.

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu 18. ožujka održano je školsko natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskom jeziku. Podsjetivši na Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskoga jezika, sudionike je pozdravio ravnatelj škole Joso Šibalin ističući važnost njegovanja lijepe hrvatske riječi. Na svečanosti kazivanja stihova i proze koje je priređeno u društvenim prostorijama novog učeničkog doma, sudjelovali su ponajbolji kazivači po razredima. Ove se godine predstavilo 30 učenika od 1. do 8. razreda, koji su za ovu prigodu odjenuli prepoznatljive plave školske majice s HDS-ovim grbom i natpisom HVOŠUD Santovo.

Učenici su kazivali stihove najpoznatijih hrvatskih dječjih pjesnika, ali i domaćih autora, prije svega Santovaca Miše Jelića, Stipana Blažetina i Marka Dekića. Tako su sudionici i svi nazočni doista mogli uživati u različitim zgodama i nezgodama, pričama i poukama, ali i ozbiljnijim temama posvećenim rodoljublju, tradiciji i nacionalnoj svi-

Sudionike je pozdravio ravnatelj Joso Šibalin

jesti, dakako, i u lijepim interpretacijama. Ne samo da su svi sudionici postali bogatiji nego su na dostojan način odali čast materinskomu hrvatskom jeziku, pa i milozvučnoj šokačkoj ikavici.

S obzirom da je školsko natjecanje ujedno i izbor najboljih kazivača po kategorijama za državno natjecanje u kazivanju stihova i proze koje se priređuje u organizaciji Hrvatske državne samouprave, stručni sud u sastavu Bariša Kovačev (predsjednik), Marija Kovačev Milančević i Mirjana Filaković Nagy nije imao lak posao. Po kategorijama su istaknuti samo najbolji učenici koji će santovačku školu zastupati na državnoj svečanosti, a dodijeljene su i dvije posebne nagrade. Pohvale zavređuju ne samo učenici nego i učitelji, nastavnici hrvatskoga jezika koji su ih pripremili.

U kategoriji 1–2. razreda: 1. mjesto Annamária Vöő, 2. r., Grigor Vitez: Neposlušne stvari; posebna nagrada: Vivien Jakošević, 1. r., Stanislav Femenić: Ciklama.

Prvi red (slijeva) Nikodem Nagy, Anamarija Vöő, Marina Galić, Vivien Jakošević; drugi red Mirela Galić i Ilija Stipanov

U kategoriji 3–4. razreda: 1. mjesto Nikodem Nagy, 4. r., Mirna Grbec: Bit ću dobar iz inata; posebna nagrada: Marina Galić, 3. r., Stipan Blažetin: Visibaba.

U kategoriji 5–6. razreda: 1. mjesto Ilija Stipanov, 6. r., Mišo Jelić: Svi na prelo.

U kategoriji 7–8. razreda: 1. mjesto Mirela Galić, 7. r., Nikola Miličević: Zlatna grana.

Svim sudionicima uručene su spomenice i skromne nagrade, a najboljim po kategorijama i po jedna hrvatska knjiga.

Tekst i slika: S. B.

Petrovisko svečevanje obnovljenoga Doma kulture

Drugi vikend marcijuša u južnom Gradišću mirno bi mogli nazvati i serijskom predajom obnovljenih kulturnih domov. Naime 8. marcijuša, u subotu, u Gornjem Četaru, a jedan dan kasnije u Petrovom Selu su svečevali bogatim kulturnim programom, zahvalami i odlikovanjima obnovljeni, dogradjeni društveni prostor, i tamo, i ovde, središće kulturnoga žitka. Kade od toga nij' falinge, to je uprav Petrovo Selo, kade od najmladjih do najstarijih u različiti grupa, ansambli i klubi se odvija aktivno djelovanje. To su pokazali i dokazali mali i veliki 9. marcijuša, dotične nedilje, pred nabito punom dvoranom.

Tancoši Dvojezične škole pri nastupu

Zsolt V. Németh, državni tajnik Ministarstva ruralnoga razvoja, skupa je svečevao s Petroviščani

Rutinirani igrokazači Andraš Handler i Imre Kapitar u kratkom skeču

Red izvodjačev su začeli školski tancoši mjesne Dvojezične škole s gradišćanskom koreografijom, a potom su nam zasvirali i školski tamburaši, pod peljanjem Rajmunda Filipovića. Zsolt V. Németh, državni tajnik Ministarstva ruralnoga razvoja, u svojem svečanom govoru je naglasio da u minuli četiri ljeti u okviru programa «Ignác Darányi je obnovljeno u Ugarskoj 750 crikav, novooblikovano je 725 kulturnih domov i pred kratkim su još izglasili 182 pobjednike na slični naticanji. Med 725 obnovljenih kulturnih domov, 490 je dostalo titulu Integriranoga

društvenoga i uslužnoga prostora, a u ovom programu su bili dilnici Petrovo Selo, kot i Gornji Četar. – Petroviščani su zaistinu čuda dali zajednici. U dalekom svitu je poznata njeva žilavost, poštenje i vjernost i zato su sad dobili ugodnost, sigurnost i sve mogućnosti u ovom obnovljenom domu, kade će biti svenek najvažniji

sastanki, povezivanja i druženja. K tomu vam želim puno ljudi i mnoga stoljeća! – rekao je još političar, čije riči su na pozornici sprohodi fašenski prizori predškolske dice. Bertalan Harangozo, povjerenik Vlade u Željeznoj županiji, spomenuo je i Vincija Karlovića, negdašnjega gospodina sela, ki je sa svojim pomoćniki sazidao prvi Dom kulture, 1937. ljeta, i upozorio je stanovnike da ne zabu se spomenuti, ljetos, na stotoj obljetnici I. svitskoga boja, pale žrtve, petroviske junake ki se već nisu mogli domom vratiti. – Oblikujte vaša društva, jačajte med vami ćut da skupa slišite, jer prez toga ne morete

Mramornu ploču je predstavila načelnica sela Agica Jurašić-Škrapić

odgovarati današnjim izazovom. Lipa i brojna nediljna otpodneva vam želim u ovoj obnovljenoj zgradi! – smo čuli i po hrvatski od visokoga dužnosnika Vlade na ovom području, ki je rođen u ovom naselju. Za šalnim minutami igrokazačkoga dueta i jačkar-no-glazbenimi izvedbami zbora Ljubičica ter tamburašev Koprive, slijedile su pohvalne i zahvalne riči mjesne načelnice Agice Jurašić-Škrapić. Uz ostalo je istaknula da posebna zahvala pripada Zakladi za Petrovo Selo, ka je na se zela obdržanje i funkcioniranje ovoga doma, pomoću kulturnoga djelatnika Rajmunda Filipovića. Potom je prikdano seosko odličje svestranoj pedagoginji i aktivistkinji Ani Škrapić-Timar, ali je čestitka pozvala pred plenum i nje muža Jožefa Timara, ki je nekoliko dana kasnije dostao županijsku nagradu Augustina Pavla. – *Da se junaki naše*

svakodnevnice ne zabu, zato je Samouprava odlučila da će njevo ime dati ovjekovječiti na mramornoj ploči, svim nam za uzor. Ploča će se počvrstiti na stijenu Kulturnoga doma, iako smo u velikom zakašnjenju, šo naliže odlikovanj, pokidob u našem selu bi bilo još i već ljudi, ki bi si jur bili zaslužili ovo priznanje i prlje. – Uz riči petroviske liktarice je i predstavljena tablica. Ivan Šneller, bivši, i Tamás Várhelyi, sadašnji farnik su potom blagoslovlili obnovljeni prostor, k čemu je dogradjen još jedan dio s katom skupa, vrata, obloki su se minjali, vodeni blok je obnovljen, novi krov ima zgrada, a to je sve skupa stalo kih 53 milijun forintov jur u spomenutom programu. Kad je veselje, nek bude veselje, to su još u štimungu pojačali, pred svečanim prijemom,

člani HKD-a „Gradišće” sa svadbenom koreografijom.

-Tiho-

Hižnikom Ani i Jožefu Timaru gratulira donačelnica sela Jutka Bodó-Wagner

Novi dio Kulturnoga doma

Nagradom «Za Petrovo Selo» odlikovana Ana Škrapić-Timar

Samouprava Petrovoga Sela 2010. ljeta je osnovala nagradu «Za Petrovo Selo» s kojom se odlikuju ti mjesni aktivisti ki dobrovoljno i zvanaredno čuda činu za našu zajednicu. Dosadašnji dobitnici su: Ivan Šneller (2010.); Lajoš Škrapić (2012.); Janoš i Zoltan Škrapić (2013.) i kako je rekla Agica Jurašić-Škrapić, načelnica Petrovoga Sela, pri dodiljenju ovoljetne nagrade, sad odlikovana peršona jur bi zdavno morala dobiti ovo priznanje. Nagradom «Za Petrovo Selo» ovput je odlikovana svestrana pedagoginja, redateljica, jačkarica, predsjednica Ana Škrapić-Timar. Kako je rečeno i zbog toga, jer ona je ta peršona «ka samo daje, a nigdar ništ' ne prosi!» Kot osnivačica jačkarnoga zbora Ljubičica s velikim elanom skuplja, istražuje i spašava stare jačke, a i njegovanje kulturno-društveno-jezičnoga bogatstva pripada u nje djelatni krug. Dugoljetna, a i zvanaredno uspješna peljačica i redateljica je Igrokazačkoga društva, ka ne samo dirigira svoje glumce nego i prevadja, formira tekste, nigda-nigda i dopisuje neke uloge za predstave. Najprlje je bila članica, sad je već predsjednica mjesne Hrvatske samouprave, glavna urednica je Petroviskoga glasnika, tromisečnika Hrvatske samouprave u Petrovom Selu, koji ovo ljeto svečuje i dvajseti rođendan. Ona je u jednoj osobi i motor «Zaklade za Petrovo Selo», nje preciznost na svakoj priredbi moru iskusiti oni ki s njom skupa djelaju. Školnikovica sad jur skoro trideset ljet u petroviskoj školi, i nije pretiravanje kad se veli, i stručnjakinja za hrvatsku rič. Još i izvan djelatnoga vrimenta čestokrat pripravlja svoje škole na jezična naticanja, diče kazališne predstave, ali i na raznorazne recitacije, nastupe. Pravi primjer je za to, kako se mora velikodušno i dobrovoljno zalagati za jedno cijelo društvo, za dobrobit zajednice. Na svečevanju obnovljenoga kulturnoga doma minute dugo joj je aplauzom zahvalila domaća publika sve ono što je u minula ljeta od nje moći učinjeno. Nasljednica je ona velikoga jerbinstva kot kći pokojnoga Augustina Škrapića, a i sestra pjesnika Lajoša Škrapića. Obljubljenoj slavljenci i mi čestitamo, i željimo joj još mnogo ljet u zdravlju, angažiranosti i radosti! -Tiho-

U Pečuhu predstavljena nakladnička djelatnost Hrvata u Vojvodini

Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, pozdravlja predstavnike Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, na čelu s ravnateljem Tomislavom Žigmanovom

Književnom tribinom održanom 4. ožujka 2014. u prostorijama Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae u Pečuhu, nastavljena je čvrsta suradnja između dviju kulturno-znanstvenih ustanova – Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice i Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj (ZZHM) iz Pečuha. Zamisao o ostvarenju zajedničkih ciljeva početkom 2012. godine i formalno je potvrđena potpisivanjem ugovora o suradnji dvaju Zavoda.

Od tada je ostvareno bezbroj zajedničkih programa, od predstavljanja u Subotici i Pečuhu, preko sudjelovanja na skupovima i književno-kulturnim manifestacijama, pa sve do objavljivanja u suizdavaštvu. U roku od dvije godine intenzivirani su do tada labavi dijalozi između znanstvenika dviju regija, prepoznati su isti i slični problemi u kojima se te dvije hrvatske zajednice nalaze i snalaze te zacrtana moguća rješenja i ciljevi. Izrazito produktivna hrvatska zajednica u Vojvodini predstavila se s mnoštvom tematski i sadržajno različitih izdanja. O suvremenoj nakladničkoj praksi Hrvata u Vojvodini govorili su Katarina Čeliković, menadžerica kulturnih aktivnosti ZKVH-a, Tomislav Žigmanov, ravnatelj ZKVH-a i Vladan Čutura, profesor hrvatskoga jezika i književnosti. Tijekom tribine predstavljena su sva važnija hrvatska izdanja izašla protekle godine u Vojvodini.

Nakon pozdravnih riječi Stjepana Blažetina, ravnatelja ZZHM-a, predstavljen je 4. *Godišnjak za znanstvena istraživanja ZKVH-a* koji na 464 stranice donosi 17 znanstvenih i stručnih radova koji tematiziraju jedan od aspekata društvenoga života Hrvata u Vojvo-

dini. Koncem siječnja 2014. godine u nakladništvu Hrvatskog akademskog društva iz Subotice izašao je 12. svezak kapitalnog projekta pod nazivom *Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*, koji obuhvaća dio slova K. Novi svezak Leksikona na 200 stranica sadrži 186 natuknica o kojima se brinulo 53 autora. *Bibliografija narodnih pripovijedaka i djela Balinta Vujkova* autorice Katarine Čeliković plod je planskih aktivnosti Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u području ustrojavanja bibliografije, te ujedno početak izradbe bibliografija i njihovo objavljivanje u obliku samostalnih izdanja. U povodu 100. obljetnice rođenja Alekse Kokića (Subotica, 1913. – Cetinje, 1940) objavljena je njegova knjiga sabranih pjesama koja sadrži 328 pjesama na 512 stranica.

Predstavljena je i serija izdanja u nakladništvu Novinsko-izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“. S modernim dizajnom, krajem 2013. godine izašle su knjige četiriju subotičkih autora, književnika Vojislava Sekelja, pjesnički prvijenac mlade književnice Željke Zelić, zbirka poezije Ante Vukova i zbirka kratkih priča Mirka Kopunovića.

U izdanju ZKVH-a tijekom siječnja 2014. objavljen je i drugi broj časopisa *Nova riječ* za razdoblje jesen-zima. Časopis izlazi dva puta godišnje u 500 primjeraka i nastoji se držati visokih umjetničkih standarda pod uredništvom Tomislava Žigmanova.

Kako je ravnatelj ZKVH-a naglasio, časopis *Nova riječ* teži regionalnom karakteru, modernoj formi i nudi prostor mladim suradnicima. U taj su krug pozvani književnici i znanstvenici iz Srbije, Hrvatske i Mađarske,

te zahvaljujući tome *Nova riječ* donosi i tekstove koji tematiziraju hrvatsku scenu u Mađarskoj, čime se jača dijalog koji je započeo suradnjom dvaju Zavoda.

www.zkvh.org.rs
Foto: Á. Kollár

Program Hrvatskog kazališta za travanj 2014. g.

9. travnja u 11 sati Lj. Ostojić: Uvijek moderna kapica – lutkarska igra, Santovo
11. travnja u 13 sati Lj. Ostojić: Uvijek moderna kapica – lutkarska igra, u okviru Lutkarskog proljeća u Vinkovcima, Vukovar
11. travnja u 18 sati Lj. Ostojić: Uvijek moderna kapica – lutkarska igra, u okviru Lutkarskog proljeća u Vinkovcima, Otok
12. travnja u 18 sati Lj. Ostojić: Uvijek moderna kapica – lutkarska igra, u okviru Lutkarskog proljeća u Vinkovcima, Vukovar
16. travnja u 10 sati Lj. Ostojić: Uvijek moderna kapica – lutkarska igra, Šeljin
23. travnja prijedodne Lj. Ostojić: Uvijek moderna kapica – lutkarska igra, Petrovo Selo
23. travnja prijedodne Lj. Ostojić: Uvijek moderna kapica – lutkarska igra, Četar.

UNDA – Hrvatsko kulturno društvo „Veseli Gradišćanci“ srdačno Vas poziva prilikom 40. obljetnice postojanja društva na svoj svečani program, 5. aprila, u subotu, početo od 17 uri, u mjesni Dom kulture. Nastupaju Undanska dičja plesna grupa, Ženski zbor „Biseri“, tamburaški sastav i jubilarci „Veseli Gradišćanci“. Na kraju programa domaćini predstavljaju svoju najnoviju koreografiju „Regruti“.

Trenutak za pjesmu

Dragutim Domjanić

Gdo ti je rekel

Gdo ti je rekel, da tiho trpim,
da je i suzah za smehom mi tim,
da su mi dani kak v megli od tuge,
da su mi samomu noći tak duge?
Tvoje popevke to meni veliju,
one me v srcu boliju. –
Gdo ti je rekel, da imam te rad
leta i leta jednako kak sad,
to, kaj sem tajil i samomu sebi,
to, kaj nit tebi povedal bil ne bi?
Tvoje su meni to odale oči,
tam je vse čitati moći.
Gdo ti je rekel, da ljubit ja znam,
da moje srce kak ogenj je sam,
da bi i ti onde zgoreti znala,
ti moja rožica, ti moja mala?
Tvoja to vusta bez rečih poveju,
kada me kušnut ne smeju.

Umreženi identiteti Vesne Kukavice

Napisa: Diana Šimurina-Šoufek; Fotografije: Snježana Radoš

Knjiga objedinjuje napise objavljene u rubrici Globalna Hrvatska časopisa „Matica“ posljednjih pet godina, koje je autorica, višegodišnja urednica Hrvatskog iseljeničkoga zbornika i voditeljica Odjela za nakladništvo, pisala nadahnuta migrantskom i egzilantskom problematikom

U zagrebačkom Klubu Matis 19. ožujka promovirana je najnovija knjiga Vesne Kukavice „Umreženi identiteti“. Ovaj izbor publicističkih radova urednice, publicistkinje i novinarkе Kukavice opseže tristotinjak stranica. Djelo objedinjuje napise objavljene u rubrici Globalna Hrvatska časopisa „Matica“ posljednjih pet godina, koje je Kukavica, višegodišnja urednica Hrvatskog iseljeničkoga zbornika i voditeljica Odjela za nakladništvo HMI pisala iz mjeseca u mjesec nadahnuta migrantskom i egzilantskom problematikom.

Predstavljanje je moderirala Lada Kanajet Šimić, voditeljica Matičina odjela za školstvo, a prisutne je na početku pozdravio Ivo Jelušić, saborski zastupnik i potpredsjednik saborskog odbora za Hrvate izvan RH te predsjednik UO HMI.

O knjizi su potom, uz čestitke autorici, govorili: mr. sc. Marin Knezović, ravnatelj HMI-ja i recenzenti, povjesničar dr. sc. Željko Holjevac i komunikolog dr. sc. Božo Skoko, te urednik knjige dr. sc. Ivan Čizmić. Složili su se kako je knjiga izuzetno vrijedan pokušaj objedinjavanja tekstova iseljeničke tematike koji zaslužuje pozornost stručnjaka i čitalačke publike, i koja bez sumnje ima antologijsku vrijednost. Autorica Vesna Kukavica zahvalila je predstavljateljima i suradnicima na knjizi i izložila neke zanimljive detalje koji su pojasnili power point prezentaciju, koju je za ovu prigodu izradila Snježana Đuričković.

Govoreći o nakladniku, njenoj matičnoj kući- Hrvatskoj matici iseljenika, Kukavica je potvrdila kako se sve što se u njoj radi – od škola, radionica, internetskog tečaja, izdavačkih pothvata – radi timski i u pozitivnom ozračju. Iseljenici 21. stoljeća su mobilne, višezječne i uspješne osobe koje su se dobro uklopile u društvo vlastitih domicilnih zemalja. Oni su uspješni kao književnici, hotelijeri,

vinogradari, znanstvenici ...i dokazuju da Hrvati u novome vremenu, bez obzira gdje bili, mare jedni za druge.

Uz odabrane feljtone i prikaze, knjiga obuhvaća 60 eseja o globalnoj i dobro umreženoj Hrvatskoj, ali i niz zanimljivih sudbina tzv. običnih ljudi koji su se ohrabрили krenuti u

nepoznato – u daleku Ameriku, Australiju, Novi Zeland ili bližu Njemačku, Švicarsku...

Najnovija knjiga Vesne Kukavice, druga u nakladi HMI, uspješno razmiče okvire i ruši stereotipe u kojima je u nas promatrana, tretirana i opisivana hrvatska dijaspora, njeni dionici i baštinici. U novome stoljeću vrijeme je za njenu novu sliku, onu inovativnu i kreativnu.

Tu Kukavičinu dobro umreženu Hrvatsku čine potomci hrvatskih iseljenika i naši suvremeni, afirmirani emigranti koji oživljavaju stare iseljeničke zajednice i grade nove veze, među sobom, starom domovinom i svijetom koji ih okružuje.

ORAHOVICA, VILJAN – Grad Orahovica nositelj je projekta „Mađarsko-hrvatske Vinske priče“, u kojem vrijednost proračuna grada iznosi 170-ak tisuća eura, od kojih EU sufinancira s 85%. Provedba projekta započela je u ožujku 2013. godine i od tada je sredena vinska cesta, postavljena smeđa signalizacija i info-punktovi duž cijeloga kružnog puta Merkur– Duzluk–N. Jošava–Merkur, u duljini 7,7 km. Završetak je projekta 30. lipnja 2014. godine. Završna konferencija projekta „Vinske priče“ bit će 20. lipnja 2014. godine u Viljanu.

Za vrijeme I. svjetskog rata, tijekom ljeta 1918. godine na talijanskoj fronti – kod rijeke Soče (Isonzo), na granici Italije i Jugoslavije – odigrale su se najkrvavije bitke između austro-ugarskih i talijanskih vojnih snaga, gdje je poginulo 140 tisuća vojnika. U pečuško-lugoškoj pukovniji bilo je i brojnih naših, hrvatskih sunarodnjaka. Na fotografiji datiranoj 6. svibnja, upućenoj u Vršendu supruzi Ruži Olasac, u iskopanom rovu, s još tri vojnika, s podbočenom desnicom stoji Mijo Ferkov, jedan od preživjelih, inače djed člana naše umirovljeničke zajednice, Vršendanina Joze Kovačevića.

Marko Dekić Bodoljš

Pasionska baština – 23. svečanost

Dana 5. travnja u Zagrebu počinju ovogodišnje svečanosti Udruge Pasionska baština, u okviru kojih će se do 16. travnja, tradicionalno uoči Uskrsa, održati niz glazbenih, likovnih, scenskih, književnih i folklornih obrada teme Kristove muke i uskrsnuća u okviru 23. svečanosti Pasionska baština. Programi se održavaju pod pokroviteljstvom zagrebačke Gradske skupštine. Svečano je otvaranje ovogodišnjih programa 5. travnja u Muzeju Mimara, s početkom u 12 sati izložbom Eugena Kokota i Petra Ujevića: Pasionske teme. O izložbi će govoriti akademik Josip Bratulić, postav potpisuje Bruno Šeper, a glazbeni program osigurava Klapa Slavić. Istoga dana navečer u crkvi Svete Barbare djevice i mučenice, Vrapčanska 165, u 18.30 sati je koncert Tužni glasi ze seh stran... – kipec kajkavskih korizmenih pjesama iz Posavine, Podravine, Međimurja, Zagrebačkog polja, Prigorja i Hrvatskog zagorja, u izvedbi brojnih zborova. A u bazilici Srca Isusova, Palmotičeva 33, u 20 sati priređuje se program «Za križem», tradicijski korizmeni napjevi Staroga Grada i Vrbanja na otoku Hvaru u izvedbi Faroskih kantadura. Udruga Pasionska baština već nekoliko godina surađuje s Hrvatima u Mađarskoj, sa Zakladom Zornica, pa je već drugu godinu održan i program Pasionska baština u Pečuhu, a ove godine u Mohaču. U sklopu te suradnje, 6. travnja 2014 u crkvi Sv. Blaža, Prilaz Gjure Deželića 64, u 20 sati priređuje se program Za gri' svita ubijen – Korizma u Baranji, u kojem pjesme izvode: Pjevački zbor Snaše iz Pogana i članovi kukinjskoga KUD-a „Ladislav Matušek”, te pučke pjevačice iz Baranjskoga Petrovog Sela. Odabir i animaciju potpisuju Milica Klaić Taradija i Krunoslav Šokac. U ponedjeljak, 7. travnja, u auli i kupoli Gradske knjižnice, Starčevićev trg 6, u 12 sati je priredba Putni tovaruš – izložba pretisaka i faksimila hrvatskih molitvenika, misala, evanđelistara i drugih pobožnih knjiga. Autor je izložbe Željko Vegh, a postav potpisuje Željka German. Na istome mjestu i istoga dana predstavlja se i izložba umjetničkih fotografija Anite Mandić i Ákosa Kollára: Križevi pečuških Hrvata.

LUKOVIŠĆE – Primjereno dugogodišnjoj tradiciji, i ove godine Roditeljska zajednica tamošnjega Hrvatskoga narodnog vrtića priređuje tradicionalni Dobrotvorni bal, koji okuplja djelatnike ustanove i roditelje polaznika vrtića. Bal se priređuje u školskoj blagovaonici 5. travnja, s početkom u 20 sati. Goste bala zabavljat će mjesni Orkestar Drava. Organizatori obećavaju i bogatu tombolu.

Duhovna obnova u Budimpešti

„Samo je u Bogu mir, dušo moja”

Redovnik monfortanac, otac Mihovil Filipović, koji živi u Poljskoj, u redovničkoj zajednici Sv. Gabrijela, održao je duhovnu obnovu hrvatskim vjernicima grada Budimpešte i njezine okolice od 7. do 9. ožujka, u kapeli Svetoga Tadeja. Tema duhovne obnove bila je: „Samo je u Bogu mir, dušo moja”.

Otac Mihovil Filipović u društvu hrvatskih vjernika trećega dana duhovne obnove

Duhovne obnove – molitve, čitanje Svetoga pisma, svete mise, klanjanje pred Presvetim, ispovijedi – jesu pripreme na najveći kršćanski blagdan Uskrs. U korizmenome razdoblju čovjek traži mir, sigurnost svoga hoda kroza život. Otac Filipović prikazao je ono što zapravo uznemirava čovjeka, to su grijesi, ljudski odnosi i nesigurnosti. Putem propovijedi, snagom Božje riječi, ljudsku je slabost prožeo istinom Božje ljubavi, Božjeg praštanja i milosrđa kako bi vjernici doživjeli njegovu prisutnost. Slijedio je knjigu „Nutarnje oslobođenje kroz pet koraka“, a ti su koraci: stati pred Bogom u vjeri i pouzdanju u njegovu ljubav, kajanje i praštanje, odricanje, sla-

Družbu misionara monfortanaca osnovao je sveti Ljudevit Grignion Montfortski u Francuskoj 1705. On je utemeljitelj i duhovni otac Družbe. Oci monfortanci koji žive u Hrvatskoj, pripadaju talijanskoj provinciji. Svi su oci mnogo godina proveli u Italiji gdje su završili cijelu formaciju, i magistrirali na papinskim sveučilištima. U svom pastoralu oci pomažu na župama, potiču neke crkvene pokrete, vode duhovne vježbe za redovnice, drže duhovne obnove, neki su na službi u Vojnom ordinarijatu.

manje prokletstava i primanje autoriteta vjere i ulazak u Božji blagoslov. Citirajući misli Svetoga Augustina, skrenuo je pozornost, kako bismo dobili milost, trebamo upaliti svjetlost, jer ni najzdravije oko ne vidi u mraku. Kako i Isus reče „Bez mene ne možete ništa učiniti“. Ako je Bog s nama, možemo znatno više učiniti, ali trebamo biti duboko uvjereni u tu istinu.

Za vrijeme korizme trebamo se otvoriti Božjem daru, ono je prilika jer je snažno vrijeme milosti. Čovjek treba zastati pred Bogom, i prihvatiti njegovu riječ, ali i oslušivati njegove riječi i odgovoriti na njih.

Poruka je oca Mihovila Filipovića da Hrvati u Europi imaju svoju misiju, trebaju se vratiti starim bogatstvima, to jest trebaju vrednovati ono što vjera, kršćanska tradicija i Crkva imaju te putem njih pokušati pronalaziti nove poticaje. Otac Filipović prije nekoliko godina također je boravio među budimpeštanskim vjernicima, a ovoga su puta trodnevnu duhovnu obnovu organizirale članice Hrvatske crkvene zajednice «Matija Petar Katančić» Melinda Adam, Janja Horvat i Anica Mandić. Trećeg je dana blagoslovio budimpeštansku Hrvatsku školu, njene djelatnike, učenike i roditelje.

Dobrotvorni «Krležin bal»

Tradicionalni Dobrotvorni bal, u organizaciji Roditeljske zajednice Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, održan je 1. ožujka u auli škole. Već nekoliko godina organizatori priređuju spomenuti bal u školskoj auli, jer to je prekrasan prostor u samoj školi gdje i pripada bal kojem je svrha približiti roditelje, pedagoge, djecu oko zajedničkoga cilja, druženja i zabave te prikupljanja sredstava koja se vraćaju u raznorazne školske nastavne i izvannastavne sadržaje, i obogaćivanje dječjih aktivnosti od maskenbala do maturalnih putovanja. Predsjednica Roditeljske zajednice Estera Jukić, mama je s velikim iskustvom. Ona već nekoliko godina ravna uspješno s aktivom roditelja, njih tridesetak. Jedna od najvećih priredaba Roditeljske zajednice uz tekuće zadatke jest svakako priređivanje spomenutoga bala. Spomenimo kako Roditeljska zajed-

možli održavati niti održati bez zalaganja roditelja koji se okupljaju oko njega. Brinu se oni o rasporedu stolova i stolaca, orkestru, tomboli, ulaznicama, plakatima, dekoraciji, bifeu, kolačima, sendvičima, kupnji, tomboli, otvaranju bala i svemu što sa sobom nosi takvo balsko okupljanje. Prihod nije zanemariv bio ni proteklih, a ni ove godine. Dapače. Bal su s biranim riječima otvorile Branka Blažetin i Estera Jukić poželjevši svima dobru zabavu uz Orkestar Juice, posebno pozdravljajući ravnatelja ustanove Gabora Győrvárija. Svečani program izveli su bivši učenici Hrvatskoga školskog centra Miroslava Krleže koje je za ovu priliku okupila marna Brigita Šandor Štivić. Oni plešu u brojnim hrvatskim plesnim skupinama u Pečuhu i šire, a ovoga puta izveli su koreografiju Józsefa Szávaia, umjetničkog voditelja KUD-a Tanac.

Glavnu nagradu, poklon Hrvatske državne samouprave, predao je sretnoj dobitnici Riti Oršulić i njenom suprugu predsjednik HDS-a Mišo Hepp

Svečani program otvaranja plesača koje je za ovu priliku okupila marna Brigita Šandor Štivić

nica dva puta godišnje organizira vrlo uspješna sakupljanja starog papira na razini škole, te uskrсни i božićni sajam prodajnoga karaktera. Dobrotvorni bal pečuške Hrvatske škole ima dugu tradiciju, znaju to naraštaji onih koji su ga priređivali proteklih dugih desetljeća, bake i djedovi današnjih polaznika vrtića i škole. Održavao se on u raznoraznim gradskim prostorima, okupljao i do 400 posjetitelja, pa i ispod sto, ovisno o tome kakva je bila baš ta određena pokladna balska sezona. Ovogodišnji bal okupio je 150-ak posjetitelja koji su se, prema viđenom, izvrsno osjećali uz bogatu ponudu školskog bifea sa sendvičima i kolačima za koje se pobrinula Roditeljska zajednica, kao i za sokove i mineralnu vodu. Spomenuti balovi, pa ni ovogodišnji, ne bi se

Bogata ponuda bifea nije nikoga ostavila ravnodušnim, a plesni podij je od početka do kraja bala bio prepun dobro raspoloženim gostima zahvaljujući, dakako, i naporima Orkestra Juice. Što kazati o tomboli? Bila je bogata kao i svake godine, a posebno su se svojim doprinosima istaknule pečuška Hrvatska samouprava, Hrvatska državna samouprava, katoljska Hrvatska samouprava, birjanska Hrvatska samouprava, brojni roditelji, Pannon Borbolt, pojedinci, tvrtke, samouprave su uplatile i novčani doprinos u kasu Roditeljske zajednice. Glavnu nagradu, poklon Hrvatske državne samouprave, četiri dana boravka za dvije osobe u Pansionu Zavičaj u Vlačićima na otoku Pagu, uime vlasnika objekta Hrvatske državne samouprave predao je sretnoj dobitnici Riti Oršulić predsjednik HDS-a Mišo Hepp.

Branka Pavić Blažetin

U prisičkoj čuvarnici idealni broj dice

Hrvatske srijede odnedavno s novom hrvatskom odgojiteljicom

U Prisiki zgrada čuvarnice se nalazi – za običnoga prolaznika morebit malo i smišno – veljek u susjedstvu cintira, i nasuprot Kulturnoga doma s modernijim nazivom Integriranoga društvenoga i uslužnoga centra. Na samoj zgradi – u formi maloga kaštela – črna mramorna ploča povida da je sazidana točno pred sedamdesetimi ljeti, zahvaljujući obitelji Pavetić i Mileder, a čuvarnica u njoj djeluje jur šezdeset ljet dugo. Znači, u ovom krugu ljetos je i dvostruki uzrok za svečevanje na Prisiki. Ako željimo i dalje ostati pri brojka, onda moramo i to spomenuti da sama peljačica čuvarnice Julianna Kéri-Gergić blizu trideset ljet je ovde zaposlena, i sad jur jedno desetljeće stoji na čelu ove odgojno-obrazovne ustanove.

Nedavno je dobila novu kolegicu, hrvatsko-govoreću odgojiteljicu iz Narde, a to bi moglo biti još jedan razlog i za naš posjet. Devetnaest dice iz dotičnoga sela opskrbljava uz dvije odgojiteljice još jedna tetka. Donedavna hrvatska odgojiteljica, rodom iz Hrvatskoga Židana, Nora Pantoš-Kulcsár čeka bebu i zato se je na naticanje djelatnoga mjesta javila Julika Bošić-Nemet, ka je doma i u funkciji predsjednice Hrvatske samouprave. – *Ja već dvi ljeti nisam našla djela u našoj okolici, i na internetu sam vidila ovo naticanje. Kad toliko ljet nimaš djela, to se vidi i u pinezi da ti to fali, a sad i to ne pači da svaki dan moram napraviti put od 80 km. Naša čuvarnica u Nardi je bila zatvorena 2007. ljeta, a za četire dice i za isto toliko djelatnic naša samouprava nije ju već mogla obdržati, nažalost. Sad mi je ovde u Prisiki isto tako, kot je bilo pri nas. Hvala Bogu, jako se dobro ćutim*

Vesela dica s odgojiteljicami (sliva) Juliannom Kéri-Gergić i Julikom Bošić-Nemet

Očividno je ukusan objed

ovde, kolegice su jako dobre i mi smo se već znale i od ranije. Dica su jur prvi tajedan znala mi reći «Hodi, hodi...» i obrnula su se k meni s hrvatskimi riči. Imam poznatih u ovom selu i ufam se da ću još bolje upoznati Prisičane. Ako će biti takove prilike kad dica moraju nastupati, ja ću bit polag njih i napraviti ćemo takov program da svi budu vidili da nisam zaman došla simo.

Prisika, kot i Hrvatski Židan, 2004. ljeta se je priključila kiseškoj mikroregiji, a prisička kot i židanska čuvarnica funkcioniraju kot član-čuvarnice kiseškoga centra od 2007.

ljeta. Uz suradnju imaju i skupne priredbe, stručne sastanke. Mališani nastupaju na svakoj seoskoj priredbi, svetačnosti sela, pokidob čuvarnica je jedina institucija na Prisiki, ali su uvijek pozvani i na nastupe u socijalne dome. Ljetos šestimi će zbogomdati čuvarnici, svi idu u kisešku školu, zvana jednoga diteta. To je duga povidajka zašto prisički roditelji ne upisuju svoju dicu u susjednu židansku školu. Kako peljačica čuvarnice veli, kad se zaprla mala škola u selu, onda su začeli roditelji nositi u Kiseg dicu i ljetos samo na nagovaranje odgojiteljice će jedno dite u židansku školu nižih razredov. Po riči peljačice čuvarnice, većina dice ionako nije hrvatskoga podrijetla, samo dvama su ti mališani ki su nešto i donesli iz doma, što naliže znanja hrvatskoga jezika. Hrvatske riči po svaki dan se hasnuju, jako su popularne hrvatske jačke i tanci, kot i diče igre. – *Gdo ima samo malo hrvatskoga u krvi, ta nevjerojatno brzo se nauči hrvatske riči i povidajke. Srijedom svenek imamo igrice, jačke na hrvatskom jeziku, svako dite to nauči*

i morem reći da jako oduševljeno se vježbaju. Roditelji ni doma se više ne pominaju po hrvatski, zato svemu se veselu ča odvud domom odnesu dica, jer oni k tomu dodati ne moru ništa. Ja tako mislim da su s našim djelom zadovoljni – smo čuli od peljajuće odgojiteljice, ka je još dodala da broj dice je otprilike svako ljetos isti, drugačije idealni. Jako se dobro znaju baviti s njimi na zanimanji. Odgojiteljice šest ljet znaju najpr viditi, po toj statistiki u Prisiki i u budućnosti će sigurno biti 15–20 predškolske dice.

-Tiho-

Mala stranica

Svjetski dan šale

Dana 1. travnja obilježava se Svjetski dan šale ili Dan ludosti. Dan ludih, Dan svih ludaka ili jednostavno 1. travnja, dan kada se većina ljudi šali i drugima podvaljuje „fore“! U kontinentalnom dijelu Europe, prvi napisi o prvotravanjskim šalama potječu od

Francuza i Nizozemaca, a s druge strane La Manchea, na Britanskim otocima, prvotravanjski običaji postojali su od davnina. Tradicija prvotravanjskih šala u američkim glasilima ima dugu povijest. „Muzej šala“ u San Diegu ocijenio je deset najboljih prvotravanjskih šala koje su ikada izvedene. Premda se ovom danu

ne zna pravo podrijetlo, bitno je znati kako se našaliti, a ne biti predmetom šale, a kako vi smišljate „zamke“ za svoje prijatelje, tako oni već vjerojatno „kuju urote“ protiv vas, zato je jedino zlatno pravilo ovoga dana – zadržati osmijeh na licu u kojoj god se uloži naši.

Razglednica iz Hrvatske

Kopački rit

Park prirode Kopački rit nalazi se na krajnjem sjeveroistočnom dijelu Republike Hrvatske. To je ravničarski dio geografske cjeline Baranje, u sastavu Osječko-baranjske županije. Prostire se sjeverno od rijeke Drave, od njezina ušća u Dunav, te uzvodno Dunavom na njegovoj lijevoj i desnoj obali do nekadašnjeg pristaništa Kazuk. Kopački rit poplavno je područje nastalo djelovanjem dviju velikih rijeka. Vrijednost je Kopačkog rita i u tome što se krajobraz neprestano mijenja izmjenom godišnjih doba, ali i pod utjecajem dolaska i odlaska vode. U proljetno doba Kopački rit oduševljava svojom ljepotom – priroda je u buđenju, vraćaju se ptice selice, polako izviru i prvi proljetni cvjetovi raznih boja.

Vic tjedna

Odlazak

Tata: Koga voliš više? Mamu ili tatu?

Sin: Oboje.

Tata: Dobro, recimo ovako. Da ja odem u Pariz, a mama u Norvešku, kamo bi ti otišao?

Sin: U Norvešku.

Tata: Zašto?

Sin: Jer je to izvrsna zemlja.

Tata: A da sam ja u Norveškoj, a mama u Parizu, kamo bi otišao?

Sin: U Pariz.

Tata (već uzrujan): Zašto?

Sin: Jer sam već bio u Norveškoj.

Književni kutak

GRIGOR VITEZ

MI SIJEMO SMIJEH

Gdje ćemo smijeh sijati?

Po dvorištu,
igralištu,
po šljiviku
i breziku,
šumom,
ispod granja -
gdje je god
igranja.

A gdje će smijeh
klijati?

U mom srcu,
u tvom srcu,
u srcima sviju
klice smijeha kliju.

A gdje će smijeh
cvjetati?

Na mom licu,
na tvom licu,
na licima sviju,
što se s nama smiju.

Serdahel

Tjedan hrvatskoga jezika

Serdahelska Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“, u suradnji s Osnovnom školom „Katarina Zrinski“, svake godine tradicionalno priređuje Dane hrvatskoga jezika. Tijekom tjedna posvećuje se posebna pozornost hrvatskome jeziku, tako je bilo i ove godine na programima od 17. do 20. ožujka, među kojima je bilo predstavljanje starih zanata, regionalno natjecanje kazivanja stihova i proze, igre „Volim Hrvatsku“ na satima hrvatskoga jezika, kazališna predstava „Uvijek moderna kapica“.

Mnoštvo kazivača stihova u Serdahelu

U spomen na Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika, objavljene 17. ožujka 1967., Hrvatska samouprava, u suradnji s mjesnom školom, već godinama priređuje Dane hrvatskoga jezika.

– Naša se Samouprava trudi organizirati takve programe na kojima je u najvećoj mjeri nazočan hrvatski jezik jer, prema našem iskustvu, najteže je prenijeti jezik na mlade naraštaje. U obitelji sve se slabije govori hrvatski jezik pa učenje narodnog jezika usredotočeno je na ustanove. Upravo zbog toga naša Hrvatska samouprava najviše ulaže u odgoj i obrazovanje, osamdeset posto svojih sredstava izdvaja za organiziranje školskih programa. Prvenstveni nam je cilj da

motiviramo djecu na učenje jezika, zbog toga smo više puta raspisali natječaje za njih u sakupljanju kulturne baštine, u pisanju sastava, priredili kviz s raznim temama na hrvatskome jeziku. Svake godine zajedno sa školom organiziramo i kazivanje stihova. Naše nagrade za njih također su vrlo vrijedne, više puta smo ih odveli na izlet u matičnu domovinu, a krajem ove školske godine ih vodimo na Plitvička jezera. Smatramo vrlo važnim i prekograničnu suradnju. Prije dvije godine potpisali smo sporazum o suradnji s našom mjesnom i draškovečkom osnovnom školom. Druženje djece s vršnjacima iz Hrvatske prije je potrebno, imamo više zajedničkih programa prilikom kojih djeca mogu osjećati funkcionalnost jezika – kazao je predsjednik serdahelske Hrvatske samouprave Stjepan Turul na otvorenju Tjedna hrvatskoga jezika.

Tjedan jezika započeo je u mjesnoj osnovnoj školi prikazom nekadašnjeg života predaka pomurskih ljudi, starih zanata u izvedbi serdahelskih učenika sedmog i osmog razreda (pripremile ih učiteljice Jelica Adam i Katica Brodač). Učenice draškovečke škole Noa Vadas i Andreja Matjačić, kako bi razbile početničku tremu naših učenika, recitirale su pjesme Drage Gervaisa i Dragutina Tadijanovića. Nakon toga Margit Mirić, ravnateljica draškovečke škole, obratila se učenicima, privukla im je pozornost na to da se upravo toga dana, 17. ožujka, slavi stota obljetnica smrti poznatoga hrvatskog pjesnika i pisca Antuna Gustava Matoša i upravo natjecanje kazivanja stihova pravo je prisjećanje na njega. Ravnateljica je dala velik poticaj natjecateljima, naime izvijestila ih je o tome da je **draškovečka osnovna škola ponudila vrijedne nagrade – izlet u Budimpeštu** za tri najbolja kazivača u kategoriji za 5–6. i 7–8. razred.

Program se nastavljao tradicionalnim natjecanjem kazivanja stihova i proze. U četiri kategorije prijavilo se umalo 80 osnovaca iz Boršfe, Kereka, Kerestura, Sumartona, Serdahela i Draškoveca. Svatko je recitirao pjesmu ili prozu po izboru. Omiljene su bile pjesme Ratka Zvrka, Stanislava Femenića, Jadranke Čunčić Bandov, Jolanke

Otvorenje programa Tjedna hrvatskoga jezika u Serdahelu – Erik Hegedüs govori o starim zanatima

Tišler, Marka Dekića, Stipana Blažetina i drugih autora. Ocjenjivačkom sudu bilo je vrlo teško odabrati od mnoštva interpretatora najbolje, no organizatori su se potrudili da svatko dobije neku nagradu, a najbolji će se morati dokazati i na Državnom natjecanju kazivanja stihova i proze Croatiade u Šeljinu 2. travnja, koju tradicionalno priređuje Hrvatska državna samouprava.

- beta -

Najistaknutiji interpretatori

Rezultati regionalnog natjecanja u kazivanju stihova i proze u Pomurju

kategorija za 1–2. razred

I. mjesto Botond Völgyi, I. mjesto Matija Kočiš, III. mjesto Greta Lukač

kategorija za 3–4. razred

I. mjesto Veronika Kos, II. mjesto Armin Hason, III. mjesto Balint Tot

kategorija za 5–6. razred

I. mjesto Rebeka Premec, II. mjesto Grga Šatman, III. mjesto Hana Lukač

kategorija za 7–8. razred

I. mjesto Bernadeta Turul, II. mjesto Fani Kutaši, Estera Kodela, III. mjesto Martina Koša.

Kačmar

Bunjevačko prelo

Kačmarska Hrvatska samouprava poslije nekoliko godina stanke, 22. veljače, priredila je Bunjevačko prelo u obnovljenom domu kulture gdje se skupilo 150-ak ljudi, mještana, te gostiju iz Baje, Budimpešte, Aljmaša, Čavolja, Gare i Subotice. Nakon pozdravnih riječi predsjednika Hrvatske samouprave Grge Išpanovi a priređen je kratak prigodni program u kojem su s bunjevačkim igrama i melodijama sudjelovali tamburaški sastav i plesno društvo Bunjevačkoga kulturnog udruženja „Neven”. Uslijedio je bal do zore, svirala je garska „Bačka”. T. B.

Santovo

Duhovna priprava za Uskrs

Velečasni Goran Vilov u sredini, do njega slijeva santovački župnik Imre Polyák

Santovačka župa organizirala je trodnevnu duhovnu pripravu za Uskrs koja je – od 11. do 13. ožujka – po tradiciji održana posebno za hrvatsku i mađarsku zajednicu. Izuzev prvoga dana, kada je misno slavlje predvodio santovački župnik Imre Polyák, a prigodnu propovijed dr. László Gruber, duhovnu pripravu hrvatske zajednice vodio je velečasni Goran Vilov, župnik iz vojvođanskoga Bačkog Monoštora. Pred misu bilo je prilike i za ispovijed hrvatskih vjernika na materinskom jeziku. Unatoč radnim danima, posjećenost duhovne priprave nije zastajala za nedjeljnom misom, dapače, drugoga dana bila je i znatno veća. Trećega dana duhovne priprave služena je misa s nakanom za očuvanje katoličke vjere i očuvanje materinskoga hrvatskog jezika, a u spomen na dan – 12. ožujka 1899. godine – kada je zbog grubog krnje-nja svojih jezičnih prava u crkvi, gotovo polovina santovačkih Hrvata napustila katoličku vjeru i prešla u pravoslavlje.

S. B.

Snimka: Stipa Gorjanac

Muško prelo u Gari

U organizaciji mjesne Hrvatske samouprave, u Gari je 8. ožujka 2014. priređena jedinstvena, tradicionalna muška zabava.

Unatoč dugome pokladnom razdoblju, ponovno smo upali u period korizme jer po običaju ova priredba završava sezonu prela u Bačkoj, a bilo ih je i ove godine podosta, do prvih dana ožujka. Osim toga ovogodišnji je datum pao na jedan istaknuti dan, Međunarodni dan žena. Hvala Bogu, zato su mnoge žene pustile svojeg muža, suputnika na priredbu – samo su se poneki tužili da „nisu dobili dozvolu” – a zauzvrat ni muškarci nisu zaboravili za ljepši spol svog života, pa su prvi krug nazdravili ženama i Danu žena.

Zahvaljujući jednome mjesnom krčmaru, druženje je već započelo u popodnevним satima. Organizirali smo posebno gostoprimstvo u podrumu središnje krčme gdje smo pozvali prijatelje iz hrvatskog i srpskog zbratimljenog naselja, Topolja i Ridice. Tako smo uz dobre domaće kobasice, šunke, lepinju i popratno vino imali više prilike razgovarati o ovogodišnjoj suradnji.

Ovčji paprikaš se pripremao od šest ovaca za stošezdesetak gostiju u mjesnom domu kulture. Osim uobičajene „majstore“, u kuhanje smo uključili i dva mlada Bunjevca koji su također izvrsno pripremili omiljeno jelo svojih predaka.

Priredbu su svojom nazočnosti počastili Boris Golubičić, konzul Republike Hrvatske u Budimpešti, Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, Joso Ostrogonac, predsjednik SHM-a, i Mišo Šarošac, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije. Zbog teške bolesti, ove godine prvi put nije mogao sudjelovati osnivač priredbe, umirovljeni učitelj Jakov Dujmov, i na ovome mjestu mu želimo oporavak.

Zabava je prošla uz dobro raspoloženje, za koje su se pobrinuli tamburaši mjesnoga tamburaškoga sastava „Bačka“, njihov bivši učitelj Stipan Krekić i Radovan Marić, harmonikaš Velikoga

narodnog orkestra Radio-televizije Vojvodine. Nažalost, ove godine nijedna djevojka nije se pokazala dovoljno hrabrom da obuču mušku odjeću i šešir pa posjeti priredbu. Veselje je potrajalo do sitnih sati.

Martin Kubatov

HRVATE U PARLAMENT

GLASUJMO ZA HRVATSKU DRŽAVNU LISTU!

1. Mišo Hepp
2. Ivan Gugan
3. Stjepan Blažetin
4. Joso Ostrogonac
5. Joso Solga
6. Angela Šokac Marković
7. Dr. Joža Takač
8. Andrija Handler
9. Jelica Pašić Drajkó

1. Hepp Mihály
2. Gugán János
3. Blazsetin István
4. Osztrogonác József
5. Szolga József
6. Markovics Józsefné
7. Dr. Takács József
8. Handler András
9. Drajkó Péterné